

ชื่อเรื่อง แนวทางพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ชื่อผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน และคณะ

ปีที่แล้วเสร็จ 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยแนวทางการพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สถานภาพและรูปแบบสวัสดิการชุมชน 2) แนวทางพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) ปัจจัยภายในและภายนอกที่เสริมหนุนและเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของเครือข่ายสวัสดิการชุมชน โดยคัดเลือกตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี เป็นพื้นที่ทำการศึกษา ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การจัดสัมมนา การสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การจำแนกประเภท การจัดหมวดหมู่ การเปรียบเทียบ และการหาความสัมพันธ์ ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา ผลการศึกษามีดังนี้

1. สถานภาพและรูปแบบสวัสดิการชุมชน พบว่า กองทุนมีที่มาจากการรวมตัวกันของผู้นำชุมชนที่จะสร้างหลักประกันในการดำเนินชีวิตด้วยการพึ่งพากันและกัน สำหรับรูปแบบการก่อตั้ง เกิดขึ้นจากการระดมทุนจากสมาชิก ซึ่งแบ่งเป็นผู้สมัครใจบริจาคเพื่อกองทุนสวัสดิการชุมชนและผู้เป็นสมาชิกธนาคารหมู่บ้านที่ถูกเงื่อนไขบังคับเมื่อกู้ยืมต้องเข้าเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก กองทุนฯ มีสมาชิกทั้งสิ้น 382 คน ใน 6 หมู่บ้าน ด้านการจัดสวัสดิการ มีการเปลี่ยนแปลงจากเริ่มก่อตั้งที่ให้ความสำคัญกับการดูแลยามเสียชีวิต โดยปัจจุบันมีการดูแลสมาชิกครอบคลุมทั้งยามคลอดบุตร เรียนหนังสือ เจ็บป่วย และเสียชีวิต ทั้งนี้กองทุนได้มีการประสานงานและได้รับการสนับสนุนจาก องค์กรชุมชน องค์กร หน่วยงานต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้กำหนดแผนปฏิบัติการพัฒนากองทุน 5 ด้าน คือ การบริหารจัดการกองทุน การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การพัฒนาผู้นำและสมาชิก การจัดการทุน และการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

3. ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า สมาชิกมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดสวัสดิการชุมชนก่อนและหลังการดำเนินวิจัยเพิ่มขึ้นในทุกประเด็น โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น พบว่า กรรมการและสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจกองทุนฯ มากขึ้น ได้แนวคิดและดำเนินการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ได้รับบริการที่ดีขึ้น มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ได้เสริมสร้างจิตสำนึกในการช่วยเหลือกัน เสริมสร้างความสามัคคี กองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการประสานงานและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ มีฐานข้อมูลสวัสดิการชุมชนที่เป็น

ระบบ มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น นักวิจัยท้องถิ่นได้เรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ และมีความเข้าใจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการชุมชนมากขึ้น มีการพัฒนาทักษะมากขึ้น กล้าแสดงออก กล้าพูด และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้นเพราะมีความสามัคคีของคนในชุมชนที่มีใจและให้ความสนใจกับการทำกิจกรรมช่วยเหลือกัน

การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าหลายประเด็นเป็นสิ่งที่กองทุนสวัสดิการฯ ได้ดำเนินงานมาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ด้านคุณธรรม และด้านความรู้

4. ปัจจัยภายในและภายนอกที่เสริมหนุนและเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ 1) ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง คือ คณะกรรมการ การบริหารจัดการ และรูปแบบการจัดสวัสดิการกองทุนฯ 2) ปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ คณะกรรมการ สมาชิก และการบริหารจัดการ 3) ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสสนับสนุนการดำเนินงาน คือการสนับสนุนทรัพยากรที่มีความหลากหลาย เหมาะสมและการสร้างเครือข่าย 4) ปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานพัฒนาเกี่ยวข้องกับทัศนคติของประชาชน ลักษณะทั่วไปของสมาชิก และการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น

5. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสวัสดิการชุมชน มีข้อเสนอแนะต่อสมาชิก ต่อกองทุน ต่อชุมชน และกลุ่มต่างๆต่อเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอและจังหวัด และข้อเสนอแนะต่อภาคี ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครือข่ายระดับหมู่บ้าน การพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการระดับตำบล ข้อเสนอแนะต่อภาคีที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชน สำหรับข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการติดตามผลการวิจัยในพื้นที่เดิม การศึกษาถึงกลไกระดับตำบล ระดับอำเภอที่เหมาะสม และศึกษาการสร้างกองทุนสวัสดิการชุมชนโดยอาศัยฐานทรัพยากรหรือกิจกรรมอื่นๆ

คำสำคัญ สวัสดิการชุมชน เครือข่าย เศรษฐกิจพอเพียง

Research Title : Guidelines for Developing Community Welfare Network through Sufficiency Economy Philosophy

Researchers : Assoc.Prof. Bumpen Keowan and Team

Year : 2010

Abstract

The purposes of the study on “Guidelines for Developing Community Welfare Network through Sufficiency Economy Philosophy” were 1) to study the status and form/system of community welfare; 2) to study guidelines for developing the community welfare network; and 3) to study factors which supported and obstructed the operation of community welfare network. The studied area in this study was in Khao Ruak Sub-District, Lam Sonthi District, Lop Buri Province. The data were collected by studying related documents, interviewing, setting seminars, and inquiring. The qualitative data were analyzed by using content analysis, discrimination, grouping, comparison, and studying the correlation between the independent variables and dependent ones, while the quantitative data were analyzed by using descriptive statistics. The findings of this study were as follows:

1. Considering the status and the form/system of the community welfare, it was found that the community welfare foundation was derived from the cooperation of community leaders who wanted to create life stability for people in the community by supporting each other. Some members of the community welfare foundation donated their money to the community welfare foundation, while some people were under a condition that had to be a member of the foundation if they had taken out a loan from a village bank. There were 382 members altogether from 6 villages under Khao Ruak Sub-District, Lam Sonthi District, Lop Buri Province. At first, the foundation would pay the compensation only when any member died, but at present the foundation would pay the compensation when any member’s child was born, pay for the education fee for their children, pay for their medical treatment when they were ill, and pay the compensation when they died. The foundation had been supported by community sectors, and various related sectors continuously.

2. Considering the guidelines for developing the community welfare network through Sufficiency Economy Philosophy, it was found that 5 aspects of the guidelines for actual practice plan to develop the foundation had been defined, these were foundation management aspect, campaign setting and PR the foundation aspect, developing the competence of leaders and

members of the foundation aspect, the capital management aspect, and developing the learning network aspect.

3. Considering the output after developing the community welfare network through Sufficiency Economy Philosophy, it was found that the members' satisfaction of forming the community welfare after this study higher than before study. It was also found that community researchers had learned and understood the information relating to the community welfare more, their skills had been developed, they dared to present their ideas more, and they accepted other people's opinions more. The committee and members of the foundation had more knowledge and understanding about the foundation. They had got new ideas and made their foundation public more. They were serviced better, they had set group discussion to share their ideas, to create conscience in supporting each other, and to create the unity. The foundation had received useful information for the cooperation, had been supported by various related sectors, had more systematic database of the community welfare, and had got more members. The community was strengthened by the unity of people in the community who paid attention and participated in any activity to support each other.

Considering the operation of the community welfare foundation through Sufficiency Economy Philosophy, it was found that the foundation had already operated adhering to Sufficiency Economy Philosophy in many aspects, these were sufficiency aspect, reasoning aspect, immunity aspect, virtue aspect, and knowledge aspect.

4. Considering the factors relating to the operation of the community welfare network adhering to the Sufficiency Economy Philosophy, it was found as follows: 1) Internal factors which were strong points were the committee, the management, and the form/system of the community welfare foundation; 2) internal factors which were weak points were the committee, the members themselves, and the management; 3) external factors which supported the operation of the community welfare network were the supply of various suitable resources, and the network forming; and 4) external factors which obstructed the operation to develop the community welfare network were the attitude of the people in the community toward the community welfare operation, the general characteristics of the members of the community welfare foundation, and the support from related local sectors.

5. Considering the suggestions on the community welfare development, it was found that there were suggestions toward the members themselves, the foundation, community and groups of people, community welfare network at the district and province level, and alliances. The

suggestions at the policy approach were related to the community welfare network development at the village and sub-district level. There were suggestions toward the alliances which were related to the support of the community welfare network development. Considering the suggestions on further studying, the findings of this study should have been followed up in the same area, the suitable factors at the sub-district and district level should have been studied further. Besides, the forming of community welfare foundation by using the resource database or other activities should have been studied further as well.

Keywords: Community Welfare, Network, Sufficiency Economy Philosophy

